

NOTES PER A UNA HISTORIA DE MARRATXÍ

El llibre més antic -localitzat de moment- que es conserva a l'Ajuntament de la Vila és un exemplar manuscrit enquadernat en ple-gamí que data del segle XVII.

Però la història de Marratxí va començar molt abans. Tenim testimonis arqueològics que ho demostren. (1)

De l'època islàmica sembla que només conservam el topònim. (2)

I ja a partir de la Conquesta Catalana la cita més antiga del Terme és al llibre del Repartiment (1232) on el trobam com alqueria o rahal dins la porció que fou de Berenguer de Palou, bisbe de Barcelona.

Cronològicament el segon document més antic que en parla és la Bul·la del Papa Innocenci IV, expesa a Lió (França) l'any 1248 a la qual, entre altres parròquies, s'anomena la de "Sanctae Mariae de Bar-raxino".

I, per acabar la breu introducció històrica, coneixem el nom dels Síndics de la Parròquia de Marratxí dels anys 1285 i 1343 gràcies als documents inclosos per Alvar Campaner dins el seu "Cronicon Mayoricense". I d'aquell moment fins al segle XVII no en coneixem res. Encara que, sens dubte, hi ha i sigui factible trobar-ho a part o banda. (3) Però això és tasca per a un altre moment. Per ara tornem a l'arxiu de la Casa de la Vila que és el que tenim més a mà a ca-nostre mateix.

Seguim amb el llibre esmentat al principi. L'únic legible de la primera plana és la data: "abril de 1606". Al llarg de 102 planes el seu principal contingut és el de comptes de blat i de talles per diferents motius. Però també en podem treure altres notícies.

Lo primer que se pot llegir ens assabenta dels noms dels batles d'aquell moment, la data d'elecció i la persona que el tria. Així sabem que:

El virrei i capità general del regne de Mallorca, Fernando Zanoguera, aprova l'elecció de lo senyer en Joan Gelabert, fill de Toni, pel període d'un any. Això passà el 28 de maig de 1605.

El 14 de maig de 1606 fou elegit balle lo senyer en Mathia Pons, alias Negre.

El 3 de juny de 1607 fou elegit Francesc Frau pel virrei i capità general don Joan Vilaragut.

El 25 de maig de 1608 li tocà a Gabriel Serra Tauler, alias Buch, elegit per lo procurador del bisbe de Barcelona don Jaume Berga. El mateix fou també batle l'any 1609.

I ja no en posa pus, d'actes d'elecció. Però els noms dels batles posteriors, així com també dels veïnats i parroquians d'aquella època, els podem treure dels talls i dels comptes de blat. D'això trantaran les properes notes.

Biel.---

- 1) Actualment tenim en marxa un inventari dels llocs arqueològics del Terme. Quan estigui en procés més avançat el vos oferirem.
- 2) Encara que no hi hagi acord sobre la seva etimologia. Miquel Barceló, en un estudi recent, desmunta les anteriors teories.
- 3) Vegeu la "Presentació de les notes a "Històries d'història", Pòrtula nº 16, abril/83.

=====

BONA NOVA.- Quan ja tenia enllestit l'original d'aquestes "Notes" he rebut l'agradable informació de part de l'historiador Ramon Rosselló que tenia feta i m'enviava una ressenya sobre notícies de Marratxí dels segles XVII al XV, espigolades a diversos arxius. Com és lògic tindrà prioritat de publicació el mes que ve, omplint així una part del buit cronològic que existeix dins la nostra història lo-